

Dites, corrandes i fórmules de tancament de contes

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Granollers
Alçada: 144

Coordenades:

Latitud: 41.60806
Longitud: 2.28727
UTM Est (X): 440612
UTM Nord (Y): 4606506

Classificació

Número de fitxa 08096 - 226
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tradició oral
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: En desús.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Lúdic/Cultural
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huélamo
Data de registre de la fitxa: dj., 01/11/2001 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: Jordi Piñero Subirana
Data de la darrera revisió: dc., 24/01/2024 - 14:08

Descripció

DITES

Dites tradicionals diverses, pròpies de la tradició oral, que són característiques de la zona de Granollers. S'ha de precisar que les tres primeres resulten de coneixement generalitzat no tan sols a Granollers sinó a la resta de la comarca i fins i tot traspasant en alguns casos aquests límits territorials. La resta són de caire més local i han estat generades per la singularitat dels personatges als que fan al·lusió, la major part d'elles:

"Si el Vallès en fos un ou, el rovell fóra Palou" (BAULIES, 1965).

"Granollers: músics, sabaters i homes de diners" (informació oral família Margall, octubre 2001). O la variant "Granollers, terra de músics" (GARRELL, 1960).

"Sabadell, mala pell, Terrassa, mala raça, Granollers, encara més" (informació oral Pere Cornella i Paco Cruz, novembre 2001).

"Que prens les mides de l'Assassina-fusta?" (GARCIA-PEY, 1990). Aquesta dita ve del costum de l'Isidre Viader, qui tenia taller de fusteria al carrer de Joan Prim, 73, i que segons tradició oral prenia les mides separant els braços i comprovant amb les mans la distància; aquesta mesura se l'enduïa al taller per fer la peça corresponent. Quan passava per una porta més estreta, estrenyia la mida per tornar-la al seu estat original en haver-la traspassada (GARCIA-PEY, 1990).

"Que ve el Baldi amb la gorra nova". Aquesta dita, protagonitzada per un veí de Granollers, en Pere Riera Puig, fa referència al fet de que aquest personatge, essent petit, amb les seves entremaliadures, treia de polleguera el mestre, el qual li deia que era més dolent que el general Garibaldi, però acabaren escurçant el nom i el deixaren en Baldi. Esdevingué amb aquest motiu un dels granollerins més populars de la seva època. L'Ajuntament, d'on era agutzil, comprà gorres i llavors es va fer famosa la frase.

Quan a algú volies dir-li que tenia la casa desendregada o era desmanegat amb les seves coses, se li deia que "sembles Can Pintasol". Aquesta dita ve de la botiga del carrer d'Anselm Clavé, 2, on en Pere Dalmau Canela venia de tot, però era a "Can penja i despenja" perquè els objectes estaven col·locats de qualsevol manera per tot arreu (GARCIA-PEY, 1990).

"Ay que ve el Pucegu!" Expressió per fer por a la canalla. El Pucegu, matalasser i tocador del piano de manubri, vivia en una casa bruta que semblava el cau d'una guineu i hi proliferaven les puces, d'això el motiu i el por dels nens (GARCIA-PEY, 1990). Una altra dita es relacionava amb el que seria possiblement el seu fill, en Nineta, que tenia sis dits en una mà. Si es mamava alguna criatura el dit li feien: "Si et mames el dit et passarà com al Pucegu", referint-se al dit de més (GARCIA-PEY, 1990).

CORRANDES O CANÇONS POPULARS CURTES

La següent corrandia fa referència als masos, i diu així: "A can Riera pica l'aigüera; a can Bonastre pica la pasta, a can Climent avisa el sometent, a can Gener mira si ve, a can Ferran ja l'aturaran" (GARCIA-PEY, 1990).

Aquesta corrandia és de caràcter geogràfic, i diu: A la Roca, el sol hi toca; a Granollers, el sol hi és; a Vilanova, la flor nova; a Vallromanes, romanins, i a la Roca escorxen pins".

FÓRMULA DE TANCAMENT DELS CONTES

Com a finalització dels contes que s'explicaven als nens s'utilitzava la següent coda ".. I a can Cunillera hi havia darrera la porta un sac de confits que tots els llaminers s'hi llepaven els dits" (informació oral Eustaqui Margall, octubre 2001).

Bibliografia

BAULIES I CORTAL, Jordi (1965). *Granollers*. Barcelona, Biblioteca Selecta, volum. 372.

GARCIA-PEY, Enric (1990). "Recull onomàstic de Granollers: Motius, topònims, nomenclatura", a *Estudis de Granollers i del Vallès Oriental*, Núm. 3, Granollers, Ajuntament de Granollers. Informació oral família Margall, Octubre 2001.

GARRELL I ALSINA, Amador (1960). *Granollers, vila oberta*, Granollers, Gràfiques Garrell.

